

negativnimi naboji.

Predsodkov ne dedujemo, ampak pridobimo od drugih, najpogosteje od staršev, vzgojiteljev, medijev, širše družbe. Ti so iracionalni, nimajo opraviti z razumom, zato jih z razumom tudi težko odpravljamo. Začnejo se pojavljati v 4. in 5. razredu osnovne šole, s 15. letom starosti pa mladostnik začne opoznavati vzorce odraslih.

Pri odpravljanju predsodkov v šoli ob pouku je pomembno vedeti, da so predsodki nastali iz strahu in negotovosti, globoko so vtisnjeni v človekovo zavest in imajo za vsakega posameznika pomembno funkcijo, zato se jih ni lahko otresti; da predsodki določajo sprejemanje, zaznavanje, čustvovanje in obnašanje, sprejemanje, tako da je ocenjevanje realnosti omejeno in se orientira na merila lastne kulture; da so predsodki iracionalni in zato ne morejo biti odpravljeni z racionalnimi argumenti. Če želimo spremeniti predsodke, mora biti spremenjen celotni življenjski vzorec.

Življenje brez predsodkov je življenje brez strahu, je sproščeno. Prisotnost različnih nacionalnosti je vzeto kot dejstvo, to je družba, kjer so vse kulture in jeziki enakovredni. Znebiti se je treba predsodkov in relativizirati lastna merila vrednosti ter akceptirati način življenja drugih. Ker je ta proces povezan s prestrukturiranjem osebnosti, je lahko uresničljiv le na ravni aktivnega delovanja, občutenja.

Geografija lahko s preučevanjem drugih dežel in okolij veliko prispeva k spoznavanju ljudi, običajev in njihove kulture. Prav preko pouka geografije lahko dokažemo, da je stvari potrebno gledati tudi z očmi drugih. Pouk moramo naravnati odprto, naj otroke izziva k vprašanju, naj opozarja na probleme in fenomene življenjskega okolja, naj omogoča učencem aktivno doživljanje sveta. Cilj vsega je vplivati na predsodke in jih zmanjšati oziroma odpravljati. Osnova učenega procesa je odprtost za različne kulture iz našega vsakdanja. Že z vstopom v šolsko poslopje je potrebno dobiti vtis naravnosti šole (stenske slike, karte držav oz. okolij pokraja učencev, večjezikovna navodila itd., da se domači in tuji otroci skupaj učijo, da njihova jezikovna in kulturna identiteta ne trpi). Če bomo sodelovali drug z drugim, se bomo ob delu spoznavali in probleme glede razumevanja zmanjšali na minimum. Prisotnost predsodkov v družbi naj učitelj izrazi kot izziv za samospoznavanje in ne kot problem. Prisotnost učencev iz drugih držav pa je možnost, da preko igre vlog učenci v razredu spoznajo druge države, kulture in obnašanja tamkajšnjih ljudi. Projektno zasnovano delo v šoli, ki vključuje tudi srečanja ter izmenjavo učencev, delo na istih temah (ekologija), pa prispeva k razumevanju in vzgoji o skupni odgovornosti za naš Edini svet.

Geografija ponuja neizmerne možnosti, saj je njen predmet preučevanje življenja ljudi

v različnih naravnogeografskih družbenih razmerah in v sodelovanju z ostalimi predmeti na šoli se ponujajo možnosti za interdisciplinaren pristop pri mnogih vsebinah.

Medkulturna vzgoja mora prispevati k zavestnemu vodenju obnašanja ljudi. Cilj bo dosežen šele takrat, če bomo pri ljudeh sprožili nova videnja, spodbude, vprašanja in razmišljanja.

6. ILEŠIČEVI DNEVI

Igor Jurinčič

Letošnji že 6. Ilesičevi dnevi so v petek, 21. februarja potekali v dvorani Smel-ta na Dunajski cesti, kjer so udeleženci napolnili dvorano s 450 sedeži, v soboto, 22. februarja pa na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete. Oddelek za geografijo je kot organizator letos prvič zagrizel v jabolko in drugi dan Ilesičevih dnevov organiziral delo v različnih pedagoških delavnicah: o interkulturalni vzgoji, projektni metodi, videu in računalniku pri pouku geografije.

Organizatorju je uspelo pripraviti zbornik pred seminarjem, kar je udeležencem olajšalo spremljanje referatov in omogočilo bolj aktivno vlogo v diskusiji.

Uspešno in zanimivo za učitelje je sodelovanje strokovnjakov iz geografije sorodnih strok. To je potrdila tudi diskusija, ki se je razvila po nastopih priznanega ekonomista in poznavalca makroekonomskih razmer v Sloveniji dr. Jožeta Mencingerja ter meteorologov dr. Lučke Kajfež - Bogatajeve in dr. Andreja Hočvarja. Prvič je uspelo organizatorju pritegniti tudi geografa iz Evropskih dežel: dr. Volkerja Albrechta iz Bonna. Prvi dan je predstavil znanje osmošolcev v Nemčiji, drugi dan pa računalniški program "Geolab", ki deluje na PC-jih. Primeren je za delo z učenci pri spoznavanju zakonitosti v alpski pokrajini. Učenci lahko spremenijo izbrane parametre: petrografsko pollogo, količino padavin, rabo tal... in takoj opazujejo posledice v pokrajini na ekranu.

Med odmori se je vrtel video "Karanški predor" z vsebino o geologiji, vodah in prometu. Video lahko naročite pri tajništvu ZGDS.

V avli je bila naprodaj široka ponudba strokovnih knjig s področja geografije in sorodnih strok, časopisi ZGDS (možna so bila tudi naročila), učbeniki, priročniki, zborniki, karte. Pri predstavniku Ljubljanskega GD so se udeleženci lahko prijavi in dobili informacije za ekskurzije. Pri istem društvu so lahko naročili tudi zbirko ali posamezne diapozitive iz različnih pokrajin Slovenije, ki so zelo uporabni pri pouku predmetov "Geografija Slovenije" in "Domača pokrajina".

Delavnica "Računalnik pri pouku geografije" je opozorila, da imajo učitelji takšnega znanja premalo in ga želijo pridobiti na dodatnih seminarjih, ki bodo namenjeni izključno tej vsebini.

Ker je bilo udeležencev pri posameznih delavnicah preveč za uspešno delo, velja naslednje leto razmisliti, kako organizirati delavnice z isto vsebino v več skupinah, da bo delo potekalo bolj učinkovito in aktivno.

TURIZEM NA PODEŽELJU V EVROPI IN PRI NAS

Marija Majda Dekleva

Turizmu na podežlju in še posebej eni od njegovih oblik, kmečkemu turizmu, povsod po Evropi posvečajo veliko pozornosti, zlasti v alpskih deželah se je le-ta v zadnjih desetletjih močno razmahnil. Kaj še manjka pri nas? Kakšne so naše primerjalne možnosti? Kam naj usmerimo svoje napore? Ali morda na razvoj turizma v ruralnih območjih ne gledamo preveč sektorsko?

Na ta vprašanja smo poskusili odgovoriti na okrogli mizi, ki smo jo ob obisku enega vodilnih evropskih strokovnjakov za področje proučevanja in načrtovanja razvoja na podežlju prof. A. S. Trávise z Univerze v Birminghamu dne 24.3.1992 pripravili na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije. Izvedena je bila v ožjem krogu strokovnjakov iz različnih institucij. Prišlo je do izraza prepričanje, da turizma ne moremo obravnavati le kot posamično gospodarsko panogo, temveč kot eno od sestavin kulturnega in gospodarskega razvoja podeželja.

Pri nadaljnjem razvoju turizma na podežlju najbrž ne gre le za to, da bi se bistveno povečale zmogljivosti turistične ponudbe, ampak tudi za organizacijsko in svetovalno mrežo, ki bi s svojo dejavnostjo presegla ožje pojmovanje kmečkega oziroma podeželskega turizma. V praksi moramo stremeti za tem, da posameznim podeželskim območjem omogočimo izkoriščati potenciala na čim ustrežnejši način, s tem da ohranjajo svoje značilnosti in kvalitete. Pri tem je nujna odprtost navzven, izmenjava in dopolnjevanje z drugimi območji. Tu je turistična dejavnost lahko zelo pomembna. Takšen pristop je pogoj za dolgoročno uspešen razvoj posameznih gospodarskih panog, tudi turistične.

Vprašanje je, ali je res nujno, da pri vseh vidikih našega razvoja poskušamo ponavljati korake, ki so jih v prejšnjih desetletjih napravile druge bolj razvite zahodnoevropske dežele, ali pa bi bilo morda bolje v naš prid obrniti nekatere od stvari, v katerih v razvoju zaostajamo. Tujih modelov razvoja turizma na podežlju ne gre v celoti povzemati, saj so razmere pri nas drugačne in posebne. Namesto da bi poskušali dohajati Zahod le v modernizaciji velikopoteznega kmetijstva, bi bilo morda v naših razmerah marsikje boljše razvijati ekološko neoporečno kmetijstvo in v tem smislu tudi nove oblike turizma na podežlju. Posebej v hribovitih krajih, ki ne omogočajo mehaniziranega kmetovanja, kjer so kmetije manjše, je pomembno dopolnjevanje različnih dejavnosti na kmetiji.

Profesor Travis, ki proučuje problematiko razvoja turizma na podežlju v srednje-evropskih državah, tudi v bivših socialističnih, meni, da naša primerjalna prednost (po leg naravnih in kulturnih privlačnosti) ni le v odlični geografski legi Slovenije, ampak tudi v dobrem izhodiščnem položaju glede na doseženo stopnjo razvoja in v izredni "prefinjenosti" pokrajine. Po njegovih opažanjih pa se vse preveč posvečamo oblikovanju "turističnih proizvodov", za katere potem iščemo trg, in meni, da je bolje prej proučiti povpraševanje in potem iskati kaj lahko ponudimo. Problem je, da nimamo izdelane strategije razvoja turizma v Sloveniji, ki je pa seveda odvisna od koncepta razvoja celotnega slovenskega gospodarstva, od perspektiv naše države sploh in razvojnih ciljev. Strategija promocije turizma, ki je že narejena, je le del celotne zasnove razvoja turizma. Pomembno je posvetiti več pozornosti seznanjanju s pokrajino in njenimi tradicijami, saj turist pri odločanju o tem, kam bo šel na dopust, najprej izbere pokrajino in šele potem išče hotel in druge storitve.

Do izraza so prišla naslednja ključna vprašanja:

- Kakšno naj bo pravo razmerje med modernim mehaniziranim kmetijstvom in drugimi proizvodnimi usmeritvami oziroma dejavnostmi na podežlju?
- Kako bo Slovenija za turizem izkoristila evropske prometne tokove, ki jo prečkajo ali zaobidejo? Slovenija bi morala izkoristiti svojo tranzitno lego še posebej zato, ker v Evropi narašča po obsegu krajše, nekajdnevno bivanje v turističnem kraju.
- Kje so meje, koliko turizma lahko posamezni slovenski turistični kraji sprejmejo, da se ohranja naravno in sociokulturno ravnesje? Zavedati se moramo, da bo turistično povpraševanje v srednji Evropi, posebej še v Alpah, močno naraščalo. Zlasti na Daljnem vzhodu se interes za te kraje naglo veča.
- Vprašanje kulturnega poslanstva oziroma občutka "poklicanosti" prebivalcev posameznih pokrajin za razvoj kraja, v katerem živijo. V turizmu naj ne bi nudili le uslug, ampak tudi svojo tradicijo, identiteto in razgledanost. Seveda se moramo tega najprej zavedati.
- Kako doseči enega ključnih ciljev razvoja turizma, da bo postal sestavni del identitete neke pokrajine in jo bo še oplemenitil, ne pa, da zaradi turizma ta pokrajina svojo identiteto zgubi?

PREDMETNA SKUPINA ZA GEOGRAFIJO **Karmen Cunder**

Informacije o delu predmetne skupine. Čeprav večina učiteljev že pozna delo Zavoda republike Slovenije za šolstvo in šport in v njegovem okviru delujočo predmetno skupino za geografijo, jo bom poskusila ponovno predstaviti. Predstavitev je namenjena tistim, ki našega dela še ne poznajo, in tistim, ki bi radi sodelovali z nami. Predmetna skupina (v